

ชื่อสมุนไพร มะแว้งเครือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Solanum trilobatum* L.

ชื่อสามัญ Brinjal

ชื่อท้องถิ่น แข้ว้งเคียว (ตาก) มะแว้งเถา (กรุงเทพฯ)

มะแว้ง มะแว้งเถาเครือ (ทั่วไป)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ที่มา : พลอยโทยม. (2555)

ไม้เถา ขนาดเล็ก ลำต้นกลมเป็นเถาเลื้อยพาดพันกับต้นไม้อื่น มีสีเขียวเป็นมัน ส่วนต่างๆ ของลำต้น มักมีหนามโค้งแหลมและสั้น

ใบ ใบเดี่ยว ออกเรียงสลับกัน ลักษณะใบรูปไข่หรือรูปรี ขอบใบหยักเว้า 2 - 5 หยัก ใบยาวประมาณ 2 - 7 เซนติเมตร ผิวใบอาจเรียบหรือมีหนามเล็กๆ ตามเส้นกลางใบ

ดอก ออกดอกเป็นช่อ ตามซอกใบที่ปลายกิ่ง ช่อหนึ่งมีดอกประมาณ 5 - 12 ดอก กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ กลีบดอกมี 5 แฉก ย่นปลายแหลม โคนเชื่อมติดกัน ดอกมีสีม่วงอมชมพู ก้านดอกและก้านช่อเป็นสีเขียว

ผล รูปทรงกลมเล็ก ผิวเรียบเกลี้ยง ผลมีขนาดเล็กกว่าผลของมะเขือพวง ผลดิบสีเขียวมีลายสีขาว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีแดงใส ข้างในผลมีเมล็ดแบนจำนวนมาก

การนำไปใช้ประโยชน์

ผลอ่อนใช้รับประทานสดหรือลวก ต้ม เผาไฟ ใช้เป็นผักร่วมกับน้ำพริก นอกจากประโยชน์ของมะแว้ง ในด้านอาหารและสมุนไพรแล้ว ยังอาจนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นได้อีก เช่น หากปลูกต้นมะแว้งเครือไว้ที่รั้ว บ้านก็จะได้รั้วบ้านที่มีชีวิตชีวา มีใบเขียวตลอดปี ดอกสีม่วงงดงาม ผลสุกเป็นสีแดงเข้มดูแปลกตา ผลัดเปลี่ยนกันไปตามฤดูกาล ไม่จำเจ นอกจากนั้นต้นมะแว้งยังมีหนามจำนวนมากทำหน้าที่เป็นรั้วได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในปัจจุบันสรรพคุณของมะแว้งในด้านการเป็นยาแก้ไอ ได้ถูกพัฒนาเป็นยาสำเร็จรูปโดยองค์การเภสัชกรรม ซึ่งมีสรรพคุณเป็นยาแก้ไอ ขับเสมหะ รักษาแผลในลำคอ โดยถือเป็นตำรับยาแผนโบราณที่มีประสิทธิภาพสูงอีก ตำรับหนึ่ง กระทรวงสาธารณสุขประกาศให้เป็นยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณขนานหนึ่ง

สรรพคุณทางยา

1. ใช้เป็นยาบำรุงธาตุในร่างกาย ช่วยบำรุงโลหิต
2. ผลสุกและผลดิบเป็นยาขับช่วยทำให้เจริญอาหาร
3. ช่วยลดระดับน้ำตาลในเส้นเลือด แก้เบาหวาน
4. ใช้เป็นยารักษาวัณโรค
5. ใช้เป็นยาแก้ไอ ตำรายาไทยจะใช้ผลสดเป็นยาแก้ไอ แก้เจ็บคอ ช่วยขับเสมหะ
6. ช่วยแก้หืด หืดหอบ
7. ช่วยแก้โลหิตออกทางทวารหนัก ทวารเบา
8. เปลือกต้น ใช้ฝนกับสุราปิดแผล รับประทานแก้พิษงู

เอกสารอ้างอิง

คณะเภสัชศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2565). มะแว้งเครือ. สืบค้น 22 มีนาคม 2565, จาก

https://pharmacy.su.ac.th/herbmed/herb/text/herb_detail.php?herbID=169

พลอยโพยม. (2555) วันวาน...ของบางกรูด : มะแว้งเครือ. สืบค้น 22 มีนาคม 2565, จาก

http://bangkrod.blogspot.com/2012/10/blog-post_9.html

เมดไทย. (2563) มะแว้งเครือ. สืบค้น 22 มีนาคม 2565, จาก <https://medthai.com/มะแว้งเครือ/>